

24 augustus 2025 'Wij van Zuid'

Het komt aan op standvastigheid, Openbaring 14 vers 1 t/m 13

intro thema / we shall not be moved

Een lied wat al weken met me meegaat als het over standvastigheid gaat is: "We shall not be moved" Oorspronkelijk is het een Afro-Americaanse spiritual. 'Op onze weg naar de hemel zullen wij niet wankelen, niet wijken. Op onze weg naar vrijheid zullen wij niet wijken. Met Jezus onze redder zullen wij niet wijken...' Maar het lied ontwikkelde zich ook tot een strijdlied in de VS, eerst voor de arbeidersbeweging en in de jaren '50 en '60 in de strijd voor burgerrechten, Martin Luther King.

We gaan zo kijken naar dat lied 'we shall not be moved'. Het is een opname uit 2014 van Mavis Staples. Zij vertelt hoe zij als jonge vrouw in de jaren '60 meedeed met een mars voor burgerrechten.

De groep waar zij mee op weg was, kreeg trek in wat eten, ze gingen een restaurant binnen maar werden niet bediend, integendeel 'weg jullie, we gaan de politie bellen!' En dan vertelt Mavis dat ze de sirenes van de politie hoorden en bij elkaar inhaakten, als het ware een ketting vormden en begonnen te zingen 'we shall not be moved.' Letterlijk: je krijgt ons niet van onze plaats, wij zullen niet wijken....

filmpje 'we shall not be moved'

inleiding op Schriftlezing

Vorige week hebben we gezien dat er oorlog was in de hemel en we hebben nagedacht over de geestelijke strijd die wij te voeren hebben. De dienst van vandaag sluit daarop aan. Die oorlog gaat in Openbaring nog even door. In Openbaring 13 lezen we over een beest dat opkomt uit de zee en een beest dat opkomt uit de aarde. Die beesten zijn gruwelijk, oefenen terreur op aarde uit, het zijn manipulators. Als je niet met hen meedoet, niet buigt voor het beeld van het beest, heb je geen leven. Onze lezing vandaag begint met het tegenbeeld van die beesten: het Lam, Christus. En we zien dat het uitmaakt of je bij het Lam hoort of het beest aanbidt. Het komt aan op standvastigheid.

Schriftlezing: Openbaring 14 vers 1 t/m 13

Preek

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

We shall not be moved... Als ik dat verhaal van Mavis Staple hoor, hoe ze dat vertelt, ik vind het adembenemend. Je bent diep overtuigd van wat rechtvaardig is en daar sta je voor en je gaat voor niemand opzij.

Hoe zit het met onze standvastigheid? Waarvoor gaan wij door het vuur? Hebben we helder wat voor ons zo waardevol is dat je daar alles voor willen geven? Misschien dat ieder mens meetelt voor God, of: de democratische rechtstaat, of: de schepping, of zou je voor je geloof alles over hebben? En als we dat al helder hebben: hoe standvastig zijn we? Durf je eerlijk voor je mening uit te komen, ook op die verjaardag waar oom Leo luidruchtig een ander standpunt ventileert? Blijf je trouw in je geloof ook als je partner dat maar raar vindt? En wat nu als je carrièrekansen ervan afhangen?

Onze struggle om trouw te zijn aan onze principes en het goede te doen en dat vol te houden komt in Openbaring in een groter kader te staan. Er zijn grofweg twee posities, die van het Lam (Christus) en die van de twee beesten. En het doet ertoe waar jij gaat staan. Even wat uitleg om misverstanden te voorkomen.

Aan de ene kant staat het Lam.

En bij dat Lam staan 144.000 mensen met de naam van het Lam en de Vader op hun voorhoofd.

Tegenbeeld van degenen die het merkteken van het beest dragen. 144.000, ik denk dan meteen da's niet veel. Op een aarde met miljarden mensen. Maar in de taal van Openbaring is groter niet denkbaar: $12 \times 12 \times 1000$. 12 stammen van Israël, 12 apostelen, 1000 als factor veel. Openbaring zegt dat het om eindeloos veel mensen gaat. Uit alle landen en volken, uit elke stam en taal.

Over die 144.000 staat nog iets wat in onze ogen vreemd lijkt. 'Zij hebben zich niet met vrouwen afgegeven maar zijn maagdelijk gebleven.' (vs.4) Dat klinkt nogal vrouwenonvriendelijk: 'je afgeven met vrouwen...' en blijkbaar zijn dit allemaal mannen. Maar ook hier is sprake van beeldtaal. In het OT is vreemdgaan of prostituées bezoeken een beeld voor ontrouw zijn aan God. Je hebt zijn liefde links laten liggen en bent andere goden nagelopen. Dat is zoiets als het doen met een vrouw die niet de jouwe is... Het blijft een patriarchaal beeld, maar de essentie is: deze mensen zijn trouw gebleven aan God.

Die 144.000 volgen het Lam (Jezus) waarheen het maar gaat. Dat is nogal wat. Als je Jezus volgt kun je in situaties komen van discriminatie, vervolging, de dood zelfs. Je moet sterk zijn om vol te houden. En tegelijk staat er dat ze vrijgekocht zijn. Het komt niet enkel op hun eigen kracht aan.

Geloven is ook iets wat je geven wordt, de prijs is voor je betaald. We hebben allemaal de genade, de verzoening in Christus nodig.

Aan de andere kant zijn de twee beesten.

Wie het beest aanbidt, wie meegaat met de verleidingen van een fout regime, heeft het misschien wel iets makkelijker in dit leven hier op aarde. Maar uiteindelijk - zegt het visioen - zul je ervoor moeten boeten, de beker van Gods woede moeten drinken. Daar kunnen wij ongemakkelijk van worden, maar op de één of andere manier hoop je toch ook dat God recht zal doen? Voor ieder mens hier op aarde die geen leven heeft door het geweld van anderen. Denk weer even aan die kleine gemeentes die te lijden hadden onder het schrikbewind van Romeinse keizers als Nero.

Openbaring zou Openbaring niet zijn als dat niet gepaard ging met vuur en zwavel. Maar intrigerender vind ik het dat er staat: zij krijgen geen rust, overdag niet en 's nachts niet. En vergelijk dat nu eens met wat er gezegd wordt (in vs.13) over de mensen die sterven in verbondenheid met de Heer. 'Gelukkig zijn zij,' zegt een stem uit de hemel. 'Ja,' zegt de Geest: 'zij mogen uitrusten van hun inspanningen, want hun daden vergezellen hen.'

Dan is de conclusie: Het komt aan op standvastigheid. Volharding, dat je het uithoudt, dat je trouw blijft. Jezus volgen, ook als je daarmee op plekken komt waar je niet wilt zijn. Geloven in God waar de mainstream dat een fabeltje vindt. Zeggen en doen wat eerlijk is en liefdevol. Standvastig zijn is letterlijk zoiets als 'eronder blijven.' Niet bezwijken onder de druk maar blijven staan. Zoals pijlers onder een brug.

Wat er ook overheen gaat, die brug moet blijven staan. We hebben al even gekeken naar de belasting, de druk op onze brug. Vaak is het sociale druk. 'Als ik echt zeg wat mijn overtuiging is, ben ik deze vrienden kwijt.' Maar het kan ook verder gaan. Onder autocratische regimes en in een dictatuur ben je je baan kwijt als je opkomt voor recht. Voor wetenschappers in de VS is dit op dit moment een issue. En in bepaalde kringen van moslims word je uit je familie verbannen als je christen wordt.

Hoe hou je dat vol? Wat zijn onze pijlers die maken dat we 'eronder blijven'?

pijler 1

De eerste pijler komt uit Openbaring 14:12. Je houden aan Gods leefregels. God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Doe het goede!

Tot nu toe leek het misschien alsof standvastigheid vooral met je denken, je overtuiging, te maken heeft. Maar minstens zo belangrijk is wat je doet. Wees aardig, ook voor iemand die je vreemd vindt. Wees behulpzaam. Laat je niet afstompen door negatieve verhalen. Neem je plek in, doe wat op jouw pad komt.

Wat je doet, heeft impact. Ik las een verhaal over Amerikanen die in een Japans interneringskamp terecht kwamen. Ze waren vastbesloten het uit te houden en een aantal van hen begonnen ferm te bidden en God te loven, Bijbel te lezen en te getuigen. In de hoop dat God hun lijden zou verlichten. Maar toen die verlichting uitbleef, doofde dat heilige vuur. Na een tijdje begonnen een paar mannen andere gevangenen te helpen. Ze zorgden voor ze en beschermden ze. Onopvallend, zonder veel woorden. Zo ontstond er een nieuw vuurtje van hoop. Met hun mededogen groeide ook hun geloof dat God de wereld niet loslaat. Door wat ze deden, groeide hun standvastigheid.

Dus pijler 1: *doe* het goede. Denk ook maar aan die gestorven gelovigen heiligen die uitrusten van hun inspanningen, hun daden vergezellen hen. Wat je doet gaat niet verloren, het blijft bij je...

pijler 2

De tweede pijler haal ik ook uit Openbaring 14:12. Geloof in Jezus. Juist als je standvastigheid beproefd wordt, heb je Jezus nodig.

Hij is inspiratiebron van wat goed is. - What would Jesus do? - Denk aan zijn fijngevoeligheid als het om goed en kwaad gaat, zijn liefde voor mensen die anders zijn, zijn haarscherpe gesprekken met tegenstanders.

Maar er is nog iets wat Jezus speciaal maakt als het gaat om volhouden wanneer je lijdt. Jezus heeft zelf geleden. Hij is vermoord, terwijl Hij niets gedaan had waardoor Hij schuldig zou zijn. Wij schrikken van haat en vernietigende krachten. Zijn we daarin vaak niet naïef? Die krachten zijn er. Zo is onze wereld. Het beest heeft aanhangers. Dat was toen, met de Romeinen, en er steken altijd weer beesten de kop op, ook nu. Jezus is niet naïef. Hij heeft aan den lijve ondervonden hoe het in onze wereld toegaat. Zijn weg was de weg van kruis en opstanding.

Wij proberen koste wat kost te voorkomen dat we verdriet en pijn hebben. En als we lijden kunnen we zomaar geloven dat God ons verlaten heeft. Maar het is juist andersom. Je lijden brengt je dicht bij Jezus. Hij weet wat je doormaakt als je lijdt terwijl je het goede doet. Sommige christenen beschouwen het zelfs als een speciale genade als zij lijden omwille van het geloof, omdat het hun extra dicht bij Christus brengt. Dus als jou trouw aan God, aan wat rechtvaardig is, onder druk komt te staan, zoek steun bij Jezus.

pijler 3

De derde pijler is: Bid! Wil je het volhouden om stevig te staan in het geloof, onderhoud dan je contact met God.

Bidden is stil worden voor God. We zijn begonnen met Psalm 62 'mijn ziel is stil tot God mijn Heer'

Bidden is je hart uitstorten bij God, Hem vertellen wat je dwarszit, waar je bang voor bent, om wie je verdriet hebt, alles... Je hoeft je bij God niet mooier of sterker voor te doen dan je bent. Ook met je zwakte, met wat er niet lukt, en waar je jezelf tegenvalt, kun je bij God terecht. Laat zijn licht over alles van je leven schijnen. Je zult ervan groeien.

Bidden is ook luisteren naar God, afstemmen op zijn wil. Zoekend vragen waar je goed aan doet.

En Hem vragen om kracht om het vol te houden. Bidden helpt om het vol te houden, maar bidden zelf moet je dan natuurlijk ook weer volhouden. 'Volharding in het gebed' Dat begint met een afspraak met jezelf: Elke dag een moment voor gebed en je daaraan houden. Hoe je dat volhoudt?

Ik moet aan mijn Duolingo app denken. Elke dag 3 minuten Spaans oefenen. De app houdt bij of je het wel elke dag doet. Elke dag dat je volhoudt, wordt dat op een tellertje bij gehouden. En als je eenmaal op 100 zit, wil je niet teruggezet worden naar 0. Dus vind je jezelf om half 12 als je eigenlijk naar bed wil terug op de bank met je Spaanse zinnestukjes. Misschien is er ook wel zoiets voor bidden... Of zou je vooral je verlangen, je interne overtuiging dat het goed is, dat God op je wacht, moeten aanspreken?

Bidden is geen snelle oplossing voor problemen. Bidden is leven met God bij alles wat er gebeurt.

Volhouden in gebed betekent dan ook niet: net zolang bidden tot je krijgt waar je om vraagt. Bidden is je hart laten verruimen door de beproevingen en worstelingen van het leven. Zo groeit je vermogen lief te hebben en te vergeven en je bereidheid meer te verduren omwille van de liefde.

('Durf moedig te zijn' Mariann Budde p.185)

pijler 4

De vierde en laatste pijler om het vol te houden is die van 'samen.' Ik roep even Mavis Staple in herinnering. Hoe ze naast elkaar zaten en inhaakten en zo stevige keten van mensen vormden.

We shall not be moved.

In je eentje doe je dat niet. Het zou geen indruk maken. Je zou het misschien ook niet durven. Maar als je samen bent en elkaar aankijkt en weet 'hiervoor doen we het' dan houd je vol. Samen zijn dat is ook de kracht van Opwekking of de RK Wereldjongerendagen of Taizé. Het doet je goed om te voelen dat je niet alleen bent met je geloof.

Samen wil zeggen: je hebt medestanders. Maar samen is als het goed is ook een veilige plek om je gedachten te vormen, om voor en tegens af te wegen, om te zoeken naar wat echt belangrijk is.

Niet alleen een grote bubbel waar iedereen hetzelfde zegt, maar ook een plek waar je je eerlijk je kunt afvragen 'is dit wel zo?' 'Zie ik het goed als...?' Ook als kerk hopen we zo'n plek te zijn. Samen zoeken naar wat goed is, wat je te doen staan, hoe je volhoudt. Samen praten over Bonhoeffer, samen oefenen in gebed en stilte, samen nadenken over Openbaring, dat stimuleert.

Het komt dus aan op standvastigheid. *We shall not be moved.* Staan voor je geloof, voor wat goed is, wat eerlijk is. Trouw zijn daarin. Dat vraagt om een lange adem en het overstijgt mijn eigen beperkte leven.

Tot slot een citaat van de Amerikaanse theoloog Reinhold Niebuhr. Hij roept op tot standvastigheid (volharding) en zegt daarbij (parafrase van M. Budde p.186-187):

Eén mensenleven is te kort om iets waardevols tot stand te brengen.
Daarom snelt *hoop* ons te hulp.

Iets wat waar, mooi of goed is past nooit precies bij de situatie.
Daarom snelt *geloof* ons te hulp.

Op ons eigen houtje brengen we niets tot stand.
Daarom snelt *liefde* ons te hulp.

Laten we zo, standvastig, in hoop, geloof en liefde, op weg zijn in onze wereld.

Amen.